

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o zmianie imion i nazwisk
oraz o zmianie niektórych innych ustaw**

(druk senacki 860)

Przedmiotowa nowelizacja, obok zmian dostosowujących ustawę o zmianie imion i nazwisk do przepisów ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz doprecyzowujących przepisy budzące wątpliwości interpretacyjne, wprowadza kilka istotnych zmian.

Dodana została nowa przesłanka uzasadniająca złożenie wniosku o zmianę nazwiska lub imienia tj. powrót do nazwiska (lub imienia), które zostało wcześniej zmienione. Zmiana ta, jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, ma między innymi umożliwić zmianę danych osobowych osobom, którym w latach pięćdziesiątych przy wydawaniu dowodów osobistych samowolnie zmieniono brzmienie lub pisownię imion lub nazwisk. Jednocześnie z ustawy została usunięta przesłanka uzasadniająca odmowę uwzględnienia wniosku o zmianę imienia lub nazwiska gdy zachodzi obawa, że wnioskodawca ubiega się o zmianę tych danych w zamiarze ułatwienia sobie działalności przestępczej albo uchylenia się od odpowiedzialności cywilnej lub karnej, jako niemożliwa do realizacji w praktyce, ze względu na brak wyposażenia organu decydującego o zmianie imion i nazwisk w odpowiednie środki umożliwiające ustalenie w jakim celu wnioskodawca zmienia swoje dane.

Ustawa zmienia również organ właściwy do wydawania decyzji administracyjnych w sprawach określonych w ustawie ze starosty na kierownika urzędu stanu cywilnego, czyli wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz dodaje przepis określający kompetencję ministra właściwego do spraw administracji publicznej, do sprawowania nadzoru nad sprawami objętymi tą ustawą. Zmiany w ustawie o ewidencji ludności i dowodach osobistych i w ustawie o opłacie skarbowej stanowią konsekwencje rozwiązań wprowadzonych do ustawy o zmianie imion i nazwisk.

Uwagi szczególne:

1. Niniejszą nowelizacją dodaje się przesłankę dającą podstawę do zmiany imienia lub nazwiska, jeżeli wnioskodawca powraca do imienia lub nazwiska, które zostało zmienione (art. 1 pkt 2 nowelizacji). Należy zauważyć, iż ustawa o zmianie imion i nazwisk została

także zmieniona przez art. 31 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (dalej "ustawa o mniejszościach narodowych"). Wspomniana ustawa, dodała przepis, zgodnie z którym wnioskodawca może ubiegać się o zmianę imienia lub nazwiska, jeżeli pragnie powrócić do imienia lub nazwiska zmienionego z powodu ich niepolskiego brzmienia, w wyniku decyzji administracyjnej podjętej bez jego wniosku. Wydaje się, iż przesłanka wprowadzana niniejszą nowelizacją obejmuje szerszy krąg przypadków, w którym mieszczą się również sprawy powrotu do nazwisk bezprawnie zmienionych ze względu na niepolskie brzmienie, stąd zmiana dodana ustawą o mniejszościach narodowych wydaje się być zbędna.

2. Zgodnie z art. 6 ust. 1 w jego obecnym brzmieniu nazwisko osoby może składać się najwyżej z dwóch części (członów). Nowe brzmienie art. 6 (zmiana w art. 1 pkt 4 nowelizacji) dotyczyć będzie wyłącznie ilości posiadanych przez osobę imion, tym samym brak będzie regulacji odnoszącej się do nazwiska osoby. Pozostawienie normy zawartej w aktualnym art. 6 jest szczególnie istotne ze względu na regulację zawartą w art. 25 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który, w przypadku zawarcia małżeństwa, zabrania noszenia nazwisk więcej niż dwuczłonowych. Identyczna regulacja powinna dotyczyć osób zmieniających nazwisko z przyczyn innych niż zawarcie związku małżeńskiego.

...) w art. 1 pkt 4:

- a) w zdaniu wstępnym wyrazy "art. 6" zastępuje się wyrazami "art. 6 ust. 2",
- b) wyrazy "art. 6" zastępuje się wyrazami "ust. 2";

3. Wydaje się, iż art. 7 (zmiana w art. 1 pkt 5) powinien zawierać odesłanie w zakresie art. 2 ust. 2 pkt 1 ograniczone wyłącznie do lit. a i b. Obecne brzmienie przepisu daje podstawę do nieograniczonej ilości zmian imion, gdyż praktycznie każde imię posiada formę imienia.

...) w art. 1 w pkt 5, w art. 7 wyrazy "i ust. 2 pkt 1 i 2" zastępuje się wyrazami "ust. 2 pkt 1 lit. a i b i pkt 2";

4. Postanowienia art. 11a ust. 2 i 3 (zmiana w art. 1 pkt 10) przewidują nadzór ministra właściwego do spraw administracji publicznej nad sprawami objętymi ustawą o zmianie

imion i nazwisk oraz nadzór wojewody nad działalnością kierowników urzędów stanu cywilnego w zakresie realizacji ustawowych obowiązków. W związku z przedstawioną regulacją należy zauważyć, iż:

- a) nadzór wojewody nad działalnością kierowników urzędów stanu cywilnego (czyli wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast, gdyż to oni zasadniczo pełnią funkcje kierowników usc) może być sprawowany wyłącznie na podstawie kryterium legalności; w obecnym stanie prawnym nadzór nad samorządem terytorialnym może być bowiem sprawowany wyłącznie na podstawie tego kryterium – zarówno w zakresie realizacji zadań własnych jak i zleconych, a zadania kierowników usc są właśnie zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej (art. 11 ust.1);
- b) sprawowanie nadzoru przez ministra właściwego do spraw administracji nad wykonywaniem zadań przez kierowników usc jest niemożliwe w świetle postanowień Konstytucji (art. 148 pkt 6 i art. 171 ust. 2), zaś przepis określający nadzór ministra został sformułowany bardzo szeroko (*nadzór nad sprawami objętymi niniejszą ustawą*);
- c) ustawa, wprowadzając ogólny nadzór ministra właściwego do spraw administracji publicznej (*nadzór nad sprawami objętymi niniejszą ustawą*) i szczególny nadzór wojewody (*nadzór nad działalnością kierowników usc*) powoduje nakładanie się kompetencji nadzorczych tych dwóch podmiotów.

...) w art. 1 w pkt 10, w art. 11a skreśla się ust. 2;

...) w art. 1 w pkt 10, w art. 11a w ust. 3 po wyrazie "ustawie" dodaje się wyrazy "na podstawie kryterium zgodności z prawem".

Przygotowała Renata Bronowska